

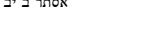
עין משפט
גד מצוה

א מיי פֿױג מהלכות מ״ת הלכה ד:
פו ב ג מיי פֿױג מהל' יוס טוב בלעז כ כמנ לאחז עה טויער א״ח ס׳ תקמו סעיף ה:
פו ד מיי פֿױט מהלכות ע״ז הלכה א סמג לאחז מה טויער י״ד ס׳ קמח סעיף א:
‏

תורה אור השלם

1. יִקְרָא דְּהַי מַפְגִּינוּם וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִישׁוּ בָּהּ:
שְׁמִילֵי ג טו ב'י טובֿה בִּכְהֻמָּה מַפְגִּינוּם וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִישׁוּ בָּהּ:
שְׁמִילֵי ח יא 3. קָרָבָם בְּתִימּוֹ לַעֲלֹמָם מִשְׁבַּתָּהֶם לִדְרֹךְ דֶּרֶךְ קָרְאוּ בְּשִׁמְתָּהֶם עַלֵי אֲדָמוֹת:
תהלים מט יב 4. וּבִאֲכֻלָּתָם אָבֹל וְשׁוֹבֹעַ וְהִלָּלְתָּם אֵת שֵׁם יי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲשֶׁר עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לַעֲלֹמָם:
וְיִדְעַתֶּם בִּי בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְאַנִּי יי אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לַעֲלֹמָם:
יואל ב כו-כז 5. וּבְהִגֵּיעַ תֵּרַךְ נַעֲרָה וְנַעֲרָה לְבֹאֵב אֵל הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁרוּשׁ מִקֵּץ הַיּוֹת לָהּ בְּרַת הַנָּשִׁים שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בִּי כִן יִמָּלְאוּ יְמֵי מִרְקִיָּהוּן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשִׁמְן הַמֹּר וְיִשָּׂהה חֳדָשִׁים בְּבִשְׁמִים וּבְחִמְרוֹקֵי הַנָּשִׁים:
אסתר ב יב

רבינו חננאל

אבל מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, אורח חיים פן תפלט.
חוב כתיב, יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה, הא חפצי שמים ישוו בה במצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, אמר להו אבא שדרי לגביה דתיברכון יתי, אמרו ליה תתא רעוא דתורע ולא תתעד, פי' דתוליד בנים ולא תקברה, תציל ולא תפיק, תעיל לכתך לבייתך ולא תוציא, תפיק ולא תעיל, תוציא בנות לבית בעליהן ולא ימותו בעליהן וישובו אליך, ליחרוב ביתך וליחוב אושפיין, פי' יהיה ביתך חריבה והוא מקום קברך שאתה עתיד להקבר בו כי הוא ביתו של אדם, כלומר תאריך ימים בעולם הזה הנקרא ארמון אשפיזא, וישאר מקום קברך חרב הנקרא ביתך, שנאמר קרבים בחימו לעולם, קרבים בחימם לעולם, ליבלבל פתורך, כלומר יהיו כל בנים הרבה יבלבלו שלחנך, ולא תהיו חדא, דלא תימות אתחך ותיסב אחרית.

אמר ליה ר' לבריה, ויל לגביה שמעון בן חלפתא דליברכך, אול לגביה אמר ליה תתא רעוא דתורע ויחוב ולא תתבייש, אמר ליה אבוב ברי ברכך ברכתא דבריכתו קב"ה לישראל, ותנא ביה, שנא' ואכלתם אוכל ושבעו והללתם וגו', תעורר תבשייתא במעוד, וכן רבנן אילו חן תבשית נשים, גודלת כוחלת

פוקסתא), גודלת שצורה וציפורניה ומעברת שרק מעל פניה, איכא דאמרי מעברת סכין על פניה של מטה.
דביתהו דרב חסדא הוה מיקשטא באנפי כלותיה כו', ואפי' עומדת על פתח קיברה, דאמרי אינשי בת שיתחן כות שית כות (לכל) וְלָקַל טַבְּלָא דהתאי.
ר' יהודה) אמר לא תסוד כו', תניא ר' יהודה ואמר אשה לא תסוד במעוד מפני שגיל הוא לה אם היא תשאר בסיד.
ומודה בסיד שיכולה לקפלו במעוד שופלתו במעוד, ואע"פ שמצירה עכשיו שמיחה היא לאחר זמן.
ומי אית ליה לר' יהודה האי סברא [והתנן] בראשון [מן]מסכת ע"ז ר' יהודה ואמר נפרעין מהן מפני שהוא מוצר כו'.
ופירך רב נחמן בר יצחק הגח להלכות המועד

מ:

כאן במצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים.
עשיית מצוה עדיף שהרי מפסיקין אפילו לר"ש בן יוחי לעושה סוכה ולולב כדאי' צירושלמי אבל בהפסקה דמפלה ° וק"ש אין מפסיקין לר"ש בן יוחי (א) [וצירושלמי^י זה שגנו וה שגנו ואין מפסיקין שגנו מפני שגנו:

פוקסת.
פי' צקונטרס מתקנת

שער שלא יתפורק וקסה דצפרק המלניע (שבת דף נד: וסס) אמר (ו) דמתחייב בשבת משום טוה ועוד דסורקת ה"ל למיתני כמו גזי נזיר (נזיר מז).
וצפ' קמא דכמוצות (דף ד: וסס)^י פירש צקונטרס קליעת שער וקשיא דצפרק המלניע שונה גודלת ופוקסת ואין לפרש מעצרת סרק על פניה דהכא תני תרוייחו וגם צפ' ° קמא דכמוצות ויש לפרש דמתקנת שערה צדיה חוץ ללעיף וריצ"א מפרש שומתת חוטין של צנץ (ס)^י [דקין] על פניה להאדים הבשר והיינו טוייה והאי דקורא ליה צירושלמי לוצע שהוא מאלדים הבשר וזנין נמי שיין צמיקון האשה למאי דמפורס סוף המלניע (שבת דף נה.) הלל: **סמכת.**
צפרק כל הקרצנות (מנחות דף פו.) מפרש דשמן המור הוא סטוכת וצפ' קמא דמגילה (דף יג.) מאי שמן המור רב הונא אמר רבי חייל סטכת:
ההדיוט

בבני ובנתא ולא תיחוי שתא חדתא דלא תמות אנתך ולא תנסב אינתאתא אחריתי ר' שמעון בן חלפתא אפטר מיניה דרב א"ל^א (אבוב) זיל לגביה דליברכך א"ל יהא רעוא דלא תבייש ולא תתבייש ° אתא גבי אבוב א"ל מאי אמר לך א"ל מילין בעלמא הוא דאמר לי א"ל ברכך ברכתא דברכך קודשא בריך הוא לישראל ותנא בה דכתיב^א ואכלתם אוכל ושבווע והללתם וגו' ולא יבושו עמי לעולם וידעתם כי בקרב ישראל אני וגו' ולא יבושו עמי לעולם:
ועושה אשה תכשימיה:
ת"ר^ב אלו הן תכשימי נשים כוחלת ופוקסת ומעבירה^ג (סרק) על פניה ואיכא דאמרי מעברת [א] סרק על פניה של מטה דביתהו דרב חסדא מקשטא באנפי כלתה יתיב רב הונא בר חיננא קמיה דרב חסדא ויתיב וקאמר לא שגו אלא ילדה אבל זקנה לא א"ל האלהים אפילו אמך ואפילו אימא דאימך ואפילו עומדת על קברה דאמרי אינשי בת שיתין כבת שית לקל טבלא רהמא:
ר' יהודה אומר לא תסוד:
תניא רבי יהודה אומר^ד אשה לא תסוד (ה)^ה מפני שניווול הוא לה ומודה ר' יהודה^ו בסיד שיכולה לקפלו במעוד שמופלתו במעוד שאע"פ שמצירה היא עכשיו שמחה היא לאחר זמן ומי אית ליה לרבי יהודה האי סברא והתנן^ז רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני שמצר ד אמרו לו אע"פ שמצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן אמר רב נחמן בר יצחק הגח להלכות מועד דכולהו מצר עכשיו ושמח לאחר זמן נינהו רבינא אמר כותי לענין פרעון לעולם מצר^ח אמר רב יהודה בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו לשנים עניות טופלות אותן בסיד עשירות טופלות אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנאמר^ט ששה חדשים בשמן המור^י מאי שמן המור רב הונא בר חייל אמר סמכת^י רב ירמיה בר אמי אמר שמן זית שלא הביא שלישי תניא רבי יהודה אומר אנפיקינון שמן זית שלא הביא שלישי ולמה סכין אותו שמשיר את השער ומעדן את הבשר^י רב ביבי הוה ליה ברתא טפלה אבר אבר שקל בה ד' מאה זוזי הוה ההוא כותי בשבבותיה דה"ל ברתא טפלה בחד זמנא ומתה אמר קטלא ביבי לברתי אמר רב נחמן רב ביבי דשתי שיכרא בעיין בנתיה טפלא אנן דלא שתינן שיכרא לא בעיין בנתין טפלא:
ההדיוט

האי סכרא דמשום שמינך עכשיו שרי והכי אית ליה האי סכרא גזי טפול אע"ג שהיא מזירה עכשיו שמינך עכשיו שרי והכי אע"פ שהיא מזירה כו':
דלואו הלכות מועד.
דשרי משום האי טעמא נמי שרו כגון אפיה וציסול דמזער השתא כשהוא אופס ומצבל ולהכי שרי דשמן הוא כשהוא אוכל אפייתו וציסולו צי"ט:
כוס
לעולם מילר.
שפורע ולהכי לא אית ליה לר' יהודה התם אע"פ שמזיר שמה וכו' אבל לעיל גזי טפול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמזירה עכשיו שמחה לאחר זמן:
שהגיעו לפירקן.
לשיער:
ולא הגיעו לשנים.
שאינן צנות י"צ שנה ויוס אחד שעדיין אינו דין שיהא להן שער וצושות על כך:
עניות טופלות.
השיער צסיד ומשירות אותו:
אנפיקינון.
היינו אנפיקינון דקמני התם צמנחות (דף פה:) אנפיקינון לא ציאל היינו אותו שמן שעושין מזימים:
שלא הביאו שלש.
שלא צישלו שלש:
ולמה סכין אוסו.
אכל הני קא מהדר דקאמר טופלין כו':
ושקל צה ארצע מאה זוזי.
שנתייפת ונטל מצעלה כך:
טפלה כולה צחד וימנא.
דסבר למיעבד כרצ ציצי ומתה:
צעין צנחין טפלא.
דשכר מגדל השער ומעצה את הבשר:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קמן

וצמזמו שא"ל לעושה ע"י אחרים.
אל תפלטם אלא מזוה שצא לידך צין גדולה צין קטנה עשה:
וכל חפצין לא ישוו צה.
שתצטל כל חפצין צשציל שעתסוק צבורה:
חפצי שמים ישוו צה.
כלומר שאם יש לך לעסוק צמזוה תצטל תלמוד תורה ועסוק צמזוה:
דאפילו חפצי שמים לא.
דמנצטל

מזוה ועוסק צתלמוד תורה:
תעיייל ולא סיפוק סיפוק ולא תעיייל.
משמע ליה צסחורה תעיייל ולא תיפוק שצביא סחורה ולא ממכרנה תיפוק ולא תעיייל שמואל צסחורה צמקום אחר ולא תציאנה:
תעיייל כלתא.
שדך כלתא הולכת אלל הצעל:
ולא סיפוק.
נגמ' דפוקסת היינו פירסום ושא ח' פי' קקוני' דפירסום היינו קליעת שער ע"ש חוס' ד:
דיה פוקסת, (ג) וְיָצִיל שטי, (ה) רש"א,

(דברים מד:) **לחריצ צינך.**
צית קצרתך דלא תמות אלא תמיה לאורן ימים:
לא סנוש ולא סחבייש.
לא תיבזש אחריינ כדי שלא תחבייש שלא תצא לידי כך פן תחבייש:
וטנא צה.
ושנה צה לא יבזשו עמי לעולם והיינו לא תבייש ולא תחבייש:
כוחלם.
נותנת כחול צין עיניה כדי שדמותם נלחם:
פוקסם.
מחלקת שערה לכאן ולכאן^א:
ומעצרת סרק על פניה.
סס אחד^ב כדי שמתראה אדומה:
סכין על פניה של מטה.
כדי להעציר שער של מטה:
היסא מיקשטא.
כי הני קשועין כדאמר הכא:
צנאפי כלתא.
שהיתה כל כך זקנה שהיתה לה כלה שהיא אשת צנה:
לא שנו.
לא דאמר עושה אשה תכשימיה:
אלא ילדה.
צבורה שדרכה צכך ולהכי הוי לה שמחה צמועד:
אצל זקונה לא.
והכי עצדא אשתך הכי דמיקשטא הא הויא זקניה:
ואפילו עומדת על פסח קצרה.
שריא להתקסט:
לקל טבלא רהטא.
פירוש קשקוש חזוג ר"ל מייני זמר צהילולא וכי היכי דרהטא זמני צת שית לקל הילולא הכי עצדא^ג צת שיתין והכי נמי מיקשטא:
שניווול הוא לה.
שגנאי הוא לה וניווול צסיד ומצטערת צסיד:
שיכולה לקפלו צמועד.
אע"פ שהיא מנוולת צסיד:
שמחה היא לאחר זמן.
צמועד לסוף המועד לאחר שקפלתו את הסיד שטפלה לפי שמשיר את השער ומעדן את הבשר והואיל דהאי סיד משמחתה לאחר זמן להכי שרי לה לטופלו צמועד אע"פ שהיא מזירה עכשיו:
ומי אית ליה לרבי יהודה האי סברא.
אע"ג שהיא מזירה עכשיו שמחה וכו':
נפרעים מהסם.
מהכותים ציוס חגס מפני שהוא מוצר דכל אדם שפורע מזיר אבל לא משלמים להס ממון ציוס חגס לפי שמשמחם ציוס חגס ומודה לע"ז כדפי' צמס' ע"ז:
שמח הוא לאחר זמן.
שפרע לו ואמאי נפרע מהן אבל לרבי יהודה לא אית ליה

האי סכרא דמשום שמינך עכשיו שרי והכי אית ליה האי סכרא גזי טפול אע"ג שהיא מזירה עכשיו שמינך עכשיו שרי והכי אע"פ שהיא מזירה כו':
דלואו הלכות מועד.
דשרי משום האי טעמא נמי שרו כגון אפיה וציסול דמזער השתא כשהוא אופס ומצבל ולהכי שרי דשמן הוא כשהוא אוכל אפייתו וציסולו צי"ט:
כוס
לעולם מילר.
שפורע ולהכי לא אית ליה לר' יהודה התם אע"פ שמזיר שמה וכו' אבל לעיל גזי טפול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמזירה עכשיו שמחה לאחר זמן:
שהגיעו לפירקן.
לשיער:
ולא הגיעו לשנים.
שאינן צנות י"צ שנה ויוס אחד שעדיין אינו דין שיהא להן שער וצושות על כך:
עניות טופלות.
השיער צסיד ומשירות אותו:
אנפיקינון.
היינו אנפיקינון דקמני התם צמנחות (דף פה:) אנפיקינון לא ציאל היינו אותו שמן שעושין מזימים:
שלא הביאו שלש.
שלא צישלו שלש:
ולמה סכין אוסו.
אכל הני קא מהדר דקאמר טופלין כו':
ושקל צה ארצע מאה זוזי.
שנתייפת ונטל מצעלה כך:
טפלה כולה צחד וימנא.
דסבר למיעבד כרצ ציצי ומתה:
צעין צנחין טפלא.
דשכר מגדל השער ומעצה את הבשר:

הסמיו לעשות צמועד מילר הוא כלומה שעה, כגון שמיטה ומיקון סעודה והסמיו לו משום שמחה דלאחר זמן שמתן המועד

(ע"ז י.) **שהגיעו לפירקן ולא הגיעו לשנים.**
ששביחו שמי שערות ולא צלו כללל טיטס הראויות לקך, ומתנייכות דנכר (שבת פ:
ובע"ז פסחים מג.) **טופלות.**
מושמות (שבת שם) ומשיר את השער (פסחים שם).
סמכת.
לא תפירסם (שם)
א:
שקורין צלשמיא (מנחות יג.)
ולמה סכין אותו.
היינו שתי המזר (שבת פ.) **שמשיר את השער.**
לפי שהאז צוקר וצו צת צמחות (יג.)
ומעדן את הבשר.
מלביג (מגילה יג.
ובב"ב הוסיף:
ומצוריה)
אשקליירא (פסחים שם).
טפלה.
צסיד (שבת שם).
שקל בה ד' מאה זוזי.
שנתייפא וקפלו עליה הסמיונא לך ונמט לו ממון (שם).
דרשתי שיכרא.
הסכר שמשיר ומרצה שיער (שם).

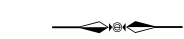
מסורת הש"ס

(א) וְיָצִיל לבירה כ"ה בע"א, (ב) [א] וְיָצִיל שדך ע"י רש"י וכן ג' הערוך, (ד) ע"ז ו, (ה) שם ב, (ו) שבת פ: ע"ש פסח' מג. ע"ש, (ז) מגילה יג. מנחות פו. ע"ש, (ח) [ע"י רש"י מנחות פו. ד"ה סמכתא], (ט) [שבת פ: ע"ש, י] כן פי' הערוך ערך פקס ועיין פי' רש"י שבת פד:
ד"ה ולא תפקום ופי' הפירושים שהצא שם דא:
ד"ה וכן הפוקסת, (ט) [א] וְיָצִיל שבת סוף הלכה ב, (ט) וְיָצִיל מפרש נגמ' דפוקסת היינו פירסום ושא ח' פי' קקוני' דפירסום היינו קליעת שער ע"ש חוס' ד:
דיה פוקסת, (ג) וְיָצִיל שטי, (ה) רש"א,

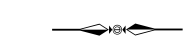
הגהות הב"ח

(א) גמ' אשח לא תסוד במעוד מפני שניווול ס'י מפני שגילה הוא אמרו לו אע"פ שמזיר הוא עכשיו שמת:
(ב) רש"י ד"ה לקל טבלא ס'י הכי עצדא לרהוט צת שית:
(ג) תוס' ד"ה סכין א' כן יומי כדאמרין בירושלמי וס' שנו:
(ד) ר"ה פוקסת כו' דצפרק המלניע אמר דפוקסת מתחייבת בשבת:
(ה) בא"ד חוטין של צכך והוא תקון על פניה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כאן בצפוח וכו' וק"ש אין פספסיין.
להדיא איתא בשבת דף יא ע"א דלק"ש מפסיקין וס'ע:

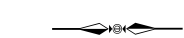
הגהות הגר"א

[א] גמ' וא"ד מעצרת סכין ע"פ של מטה כל"ל.
[וכ"ה צרש"י וז"ף ור"ש מפסיקין ומרדכי:]

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה כאן צמזוה שאי אפשר וכו' וצירושלמי זה שגנו וכו'.
הוא מלשון וטנאם צמ"ש מהרש"א.
וכן הוא צנשון הידושלמי הני"ל זה שיעון וה שיעון:

מוסף רש"י

ופוסקת ומעבירה שרק על פניה.
מינפא"ל צלע"ז והוא אלוס (שבת מד:) יס מרבוית ואומרים מתקנת שערה המסרק או צדיה ויס שמפרשין טמה כמין צכך על פניה ונשטעטלי מלדיוס הצסר (שם צד:)
לא תסוד.
לא תמן סיד על פניה צמועד, מפני שניווול הוא לה.
ענדיו על פניה, ואף על פי שנטעלתו מלדיומה ומלחיל פניה, כיון דהנאה זו אינה אלל עד לאחר המועד, וניווול תתוך המועד אסור (ע"ז י.) לקפלו.
לנטול מעל פניה, צמועד.
כגון שצלה לטור צתלתת המועד ולצסוק יוס או יומים טעטלו וטהיט הימנו צתוך המועד (שם).
שמה
הוא לאחר זמן.
דכולהו מצר עכשיו ושמוח לאחר זמן ניהור.
כל מה שהסמיו לעשות צמועד מילר הוא כלומה שעה, כגון שמיטה ומיקון סעודה והסמיו לו משום שמחה דלאחר זמן שמתן המועד

^[1] כ"ה טסמת הכימאי צירושלמי כאן הלכה י'